

Maria Lompe
Dominika Czerniawska

nauka”
sprawdza

RAPORT Q1/26

Problematyczne informacje o nauce w Polsce
w pierwszym kwartale 2026 roku.
Porównanie międzyplatformowe

Tytuł

Problematyczne informacje o nauce w Polsce w pierwszym kwartale 2026 roku. Porównanie międzyplatformowe

Autorki

dr Maria Lompe (Centrum Współpracy i Dialogu UW)

dr Dominika Czerniawska (Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego UW)

Redakcja i korekta

Centrum Współpracy i Dialogu UW

Skład i łamanie

Centrum Współpracy i Dialogu UW

Opracowanie graficzne

Centrum Współpracy i Dialogu UW

ISBN: 978-83-981598-2-1

Niniejszy raport zrealizowano w ramach projektu „Nauka Sprawdza” finansowanego ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Październik 2026

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	4
2. METODOLOGIA	5
2.1 PRÓBA DANYCH	5
2.2 ANALIZA	6
3. ZESTAWIENIE TEMATÓW O NAJWYŻSZYM POZIOMIE POPULARNOŚCI	7
4. TEMATY ZAWIERAJĄCE INFORMACJĘ PROBLEMATYCZNĄ O NAJWIĘKSZYM POZIOMIE ZAANGAŻOWANIA	9
5. KLUCZOWE ZMIANY MIĘDZY KWARTAŁAMI	11
6. PORÓWNANIE WYSTĘPOWANIA TEMATÓW NA PLATFORMACH	13
7. WNIOSKI	15
8. OGRANICZENIA	16
9. BIBLIOGRAFIA	17
ZAŁĄCZNIKI	18

1. WSTĘP

W niniejszym raporcie prezentujemy zestawienie najpopularniejszych polskojęzycznych treści związanych z informacją problematyczną o nauce na platformach społecznościowych w pierwszym kwartale 2026 roku. Ukazujemy zestawienie intensywności debaty wokół tematów związanych z informacją problematyczną, wytypowanych na podstawie publikacji organizacji fact-checkingowych w Polsce. Zestawienie obejmuje problematyczne treści, które odnotowały największe zasięgi (największa liczba postów oraz największa suma poziomu zaangażowania postów) na platformach społecznościowych (Facebook, Instagram, TikTok). W drugiej części raportu prezentujemy również zestawienie postów zawierających informacje problematyczne, które odnotowały największy poziom zaangażowania (liczba reakcji w stosunku do liczby obserwujących konta) w wytypowanych tematach. Zasięgi postów zostały porównane międzyplatformowo.

Podstawą do prowadzenia monitoringu wybranych tematów był opublikowany przez projekt Nauka Sprawdza raport „(Nie) pewność: nauka w obiegu problematycznych informacji. Zaufanie, platformy i odbiorcy”. W niniejszym raporcie kontynuowałyśmy analizę wytypowanych 95 tematów w przedziale czasowym 01.01.2026 – 31.03.2026, opierając się na tych samych definicjach i mapowaniu cyrkulacji informacji problematycznych na trzech platformach społecznościowych. Ponieważ **analiza ta ma charakter ilościowy i służy monitoringowi rozpowszechniania treści** podobnie jak w raporcie „(Nie) pewność...”, nie określiłyśmy intencji nadawców treści. W związku z tym również tu posługujemy się pojęciem **informacji problematycznych**, które za Caroline Jack definiujemy jako treści „niedokładne, wprowadzające w błąd, nieprawidłowo przypisane lub całkowicie sfabrykowane” (Jack 2017: 1). Drugą istotną kategorią są wykorzystujące problematyczne informacje o nauce **teorie spiskowe**. Teorie spiskowe definiujemy za Nancy Snow i współautorami prowadzonych przez nią badań jako takie interpretacje wydarzeń naukowych i społecznych, które przypisują ich przyczyny tajemnym, celowym działaniom wpływowych oraz często wrogich grup, przy jednoczesnym odrzuceniu oficjalnych wyjaśnień i dowodów na ich potwierdzenie (Snow i in., 2025).

2. METODOLOGIA

2.1 PRÓBA DANYCH

Przestawione w niniejszym raporcie analizy oparte są o dane dotyczące **polskojęzycznych treści internetowych** opublikowane w pierwszym kwartale 2026 roku: 01.01.2026–31.03.2026. Monitoring dotyczył wyłącznie publicznie dostępnych wypowiedzi użytkowników internetu i obejmował platformy społecznościowe (Facebook, TikTok, Instagram). Proces prowadzony był zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi, w tym przepisami RODO, i nie obejmował treści prywatnych ani zamkniętych.

Dane dotyczyły 99 tematów dezinformacji naukowej w Polsce, które były popularne w okresie od listopada 2023 do marca 2026 roku, i które zostały opisane przez serwisy fact-checkingowe oraz organizacje zajmujące się dezinformacją w Polsce. Pod uwagę brane były jedynie tematy dotyczące informacji problematycznych o nauce (a więc tematy, które mogą obecnie zostać rozstrzygnięte za pomocą narzędzia jakim jest konsensus naukowy). Tematy pogrupowano w większe wątki: zdrowie (36 tematów), technologie (26 tematów), klimat (10 tematów), szczepienia (16 tematów), kosmos i wszechświat (5 tematów), historia i społeczeństwo (6 tematów). Szczegółowa lista tematów znajduje się w załączniku 1. Dane wyszukiwane były w dniach 12.05–25.05.2026 roku, w ramach platformy monitoringu mediów SentiOne na podstawie słów kluczowych charakterystycznych dla każdego tematu informacji problematycznej w oparciu o klasyfikatory logiczne oraz warianty fleksyjne.

2.2 ANALIZA

Celem analizy było porównanie popularności tematów w ujęciu międzyplatformowym (Facebook, TikTok, Instagram) w podziale kwartalnym. Model opierał się na dwuetapowej procedurze: (1) preselekcji tematów na podstawie zagregowanych wskaźników intensywności i widoczności dyskusji oraz (2) pogłębionej analizie międzyplatformowej z wykorzystaniem wskaźnika *relative engagement* (Lepird, 2024) i normalizacji względem wielkości audytorium (Brugnoli et al., 2025; Edelson et al., 2021). W pierwszym etapie zastosowano syntetyczny wskaźnik intensywności dyskusji w celu wytypowania tematów do pogłębionej analizy. Wskaźnik oparto na **zagregowanej liczbie wzmianek** oraz **łącznym zasięgu** w danym kwartale.

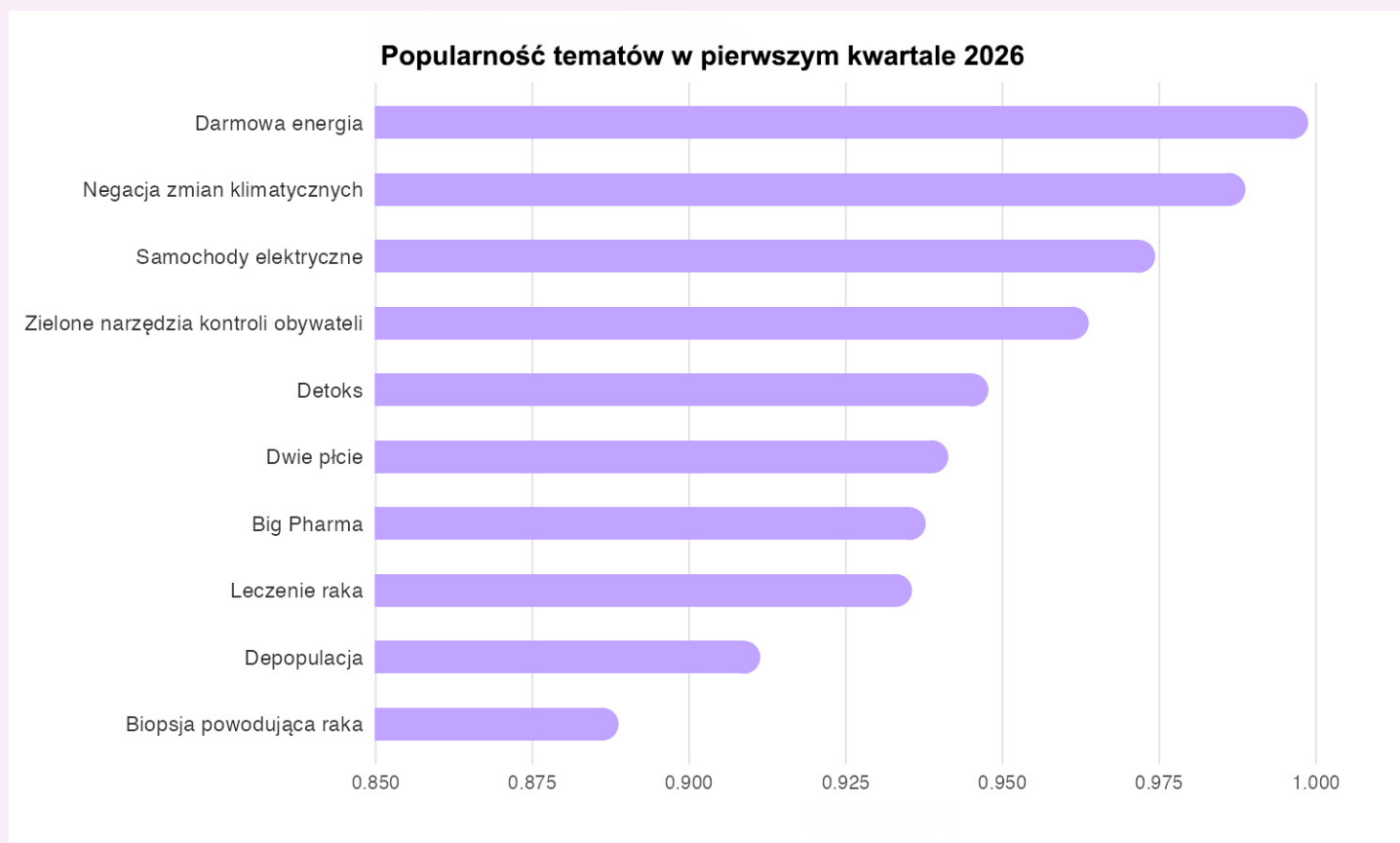
Na podstawie wartości screeningu wytypowano tematy do drugiego etapu analizy. Takie podejście pozwoliło ograniczyć obciążenie manualnej kwerendy, przy jednoczesnym zachowaniu reprezentatywności tematów o wysokiej intensywności oraz wysokiej widoczności dyskusji.

Dla wytypowanych tematów przeprowadzono analizę międzyplatformową. Dla każdego tematu, platformy i kwartału identyfikowano jeden post (zaklasyfikowany jako zawierający informacje problematyczne) o najwyższym poziomie interakcji. Na tym etapie brano również pod uwagę liczbę followersów danego konta, które opublikowało post oraz normalizację przez liczbę followersów, która kontrolowała różnice w wielkości audytorium (Brugnoli i in., 2025; Edelson i in., 2021). Następnie liczono relatywny poziom zaangażowania (*relative engagement*) przy zastosowaniu mediany, która zwiększała odporność wskaźnika na wartości skrajne oraz umożliwiała relatywne porównanie zaangażowania między platformami (Lepird i in., 2024). Wskaźnik końcowy łączył względną siłę najbardziej angażujących treści z poziomem ich rozproszenia międzyplatformowego w dyskusji online.

W raporcie ukazujemy listę tematów związanych z informacją problematyczną, które charakteryzowały się aktywnym publikowaniem (liczba postów oraz poziom zasięgu) oraz top 10 postów zawierających problematyczne informacje o nauce związanych z danym tematem dla każdego kwartału, które charakteryzowały się największym poziomem zaangażowania na każdej z platform.

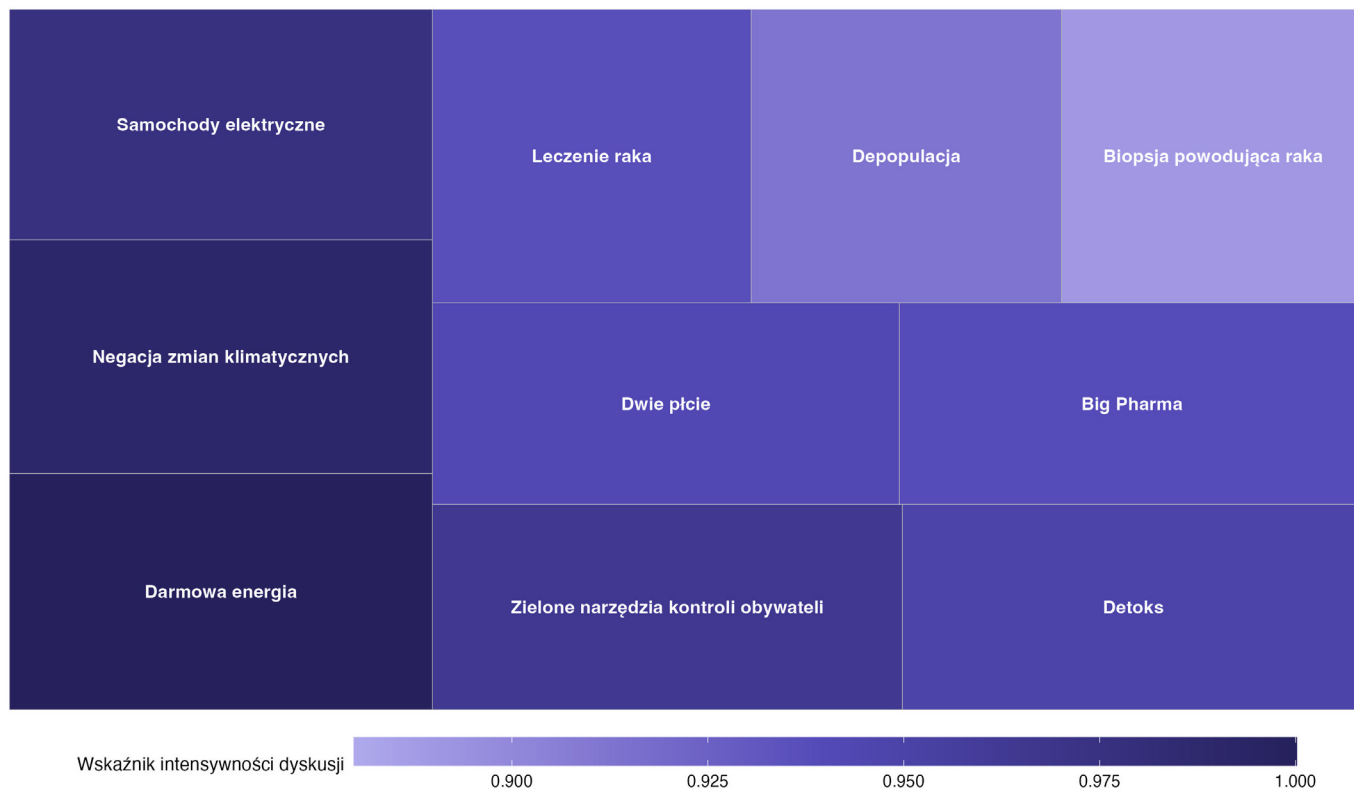
3. ZESTAWIENIE TEMATÓW O NAJWYŻSZYM POZIOMIE POPULARNOŚCI

Tematy które charakteryzowały się największą liczbą postów oraz najwyższym poziomem zaangażowania w kwartale pierwszym dotyczyły wytwarzania darmowej energii, negacji zmian klimatycznych, samochodów elektrycznych, zielonych narzędzi kontroli obywateli, detoksu, debaty o tożsamości płciowej (dwie płcie), Big Pharmacy, alternatywnych metod leczenia raka, teorii konspiracyjnej o depopulacji oraz fałszywych twierdzeń na temat tego, że biopsja powoduje rozsiewanie się raka.

WIZ. 1. Zestawienie najpopularniejszych tematów w pierwszym kwartale 2026 roku

Popularność tematów w kwartale pierwszym

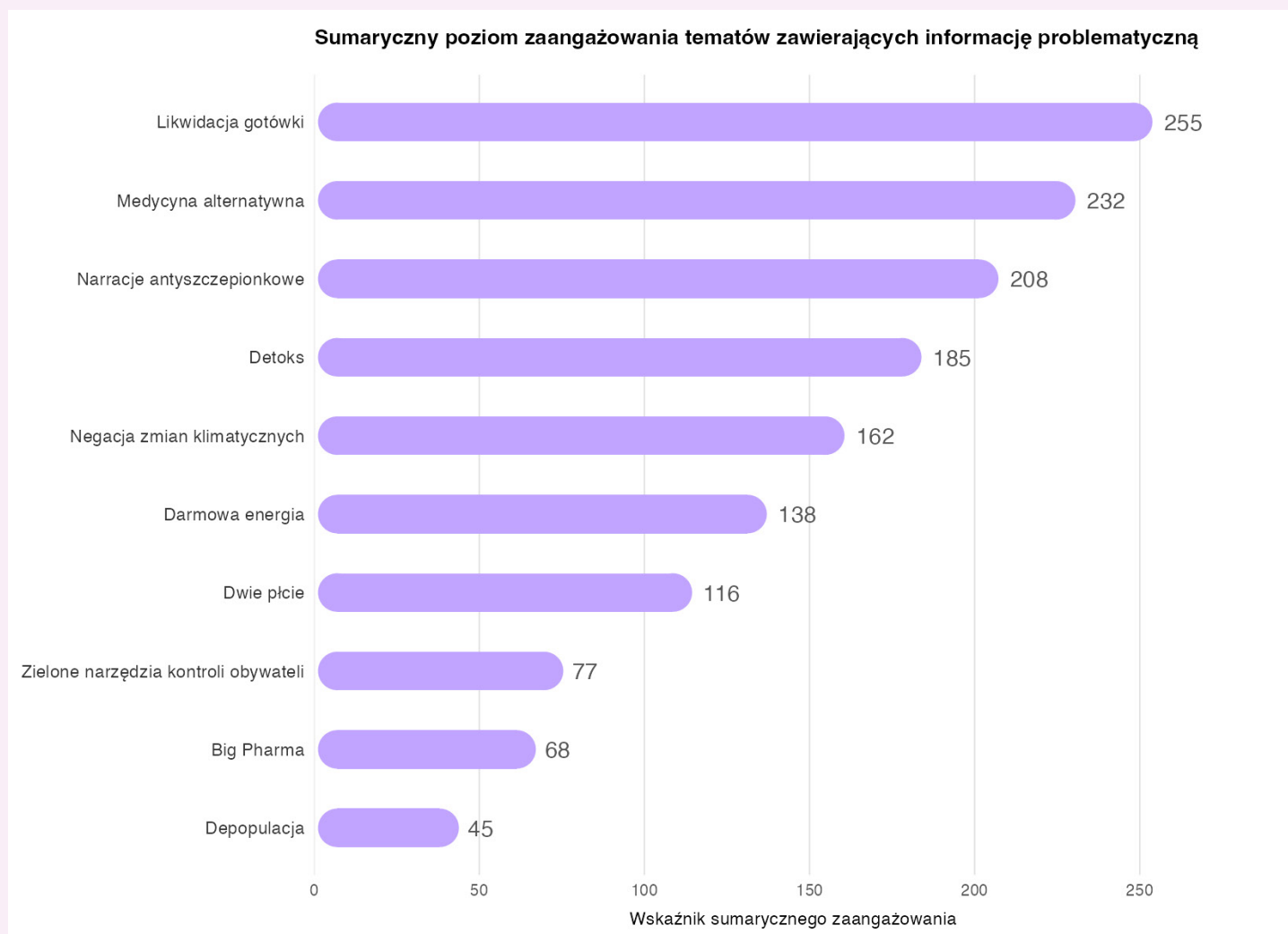

WIZ. 2. Zestawienie popularności tematów w kwartale pierwszym 2026 roku

4. TEMATY ZAWIERAJĄCE INFORMACJĘ PROBLEMATYCZNĄ O NAJWIĘKSZYM POZIOMIE ZAANGAŻOWANIA

Niektóre tematy (np. te związane z samochodami elektrycznymi) cieszą się ogromną popularnością na platformach. W analizowanych przez nas okresach nie zidentyfikowaliśmy jednak w ich obrębie treści, które spełniałyby kryteria informacji problematycznych. W konsekwencji popularne tematy nie zawsze pokrywają się z tematami, w ramach których rozpowszechniana są informacje problematyczne. W takim przypadku poszukiwaliśmy postów, które zawierały informacje problematyczne w ramach kolejnych tematów z listy, tak aby przedstawić posty dla dziesięciu różnych tematów.

W pierwszym kwartale tematy o największym zasięgu to teoria o likwidacji gotówki, medycyna alternatywna i narracje antyszczepionkowe. Liderem pod względem łącznego zasięgu była teoria o likwidacji gotówki (Σ 255), z największymi wynikami na Facebooku i TikToku. Tuż za nią uplasowała się medycyna alternatywna (Σ 232), obecna równomiernie na wszystkich trzech platformach. Wysoką pozycję zajęły też narracje antyszczepionkowe (Σ 208,38), aktywne na Facebooku, TikToku i Instagramie. Dalej znalazły się detoks i negacja zmian klimatycznych, a środkową część rankingu wypełniły teoria o darmowej energii i debata dotycząca tożsamości płciowej. Miejsca w dolnej części rankingu zajęły Big Pharma, zielone narzędzia kontroli obywateli i depopulacja, z wyraźnie niższymi wynikami sumarycznymi. Depopulacja zamknęła zestawienie z łącznym wynikiem 45 punktów.

WIZ. 3. Sumaryczny poziom zaangażowania tematów zawierających informację problematyczną dla kwartału pierwszego 2026 roku

5. KLUCZOWE ZMIANY MIĘDZY KWARTAŁAMI

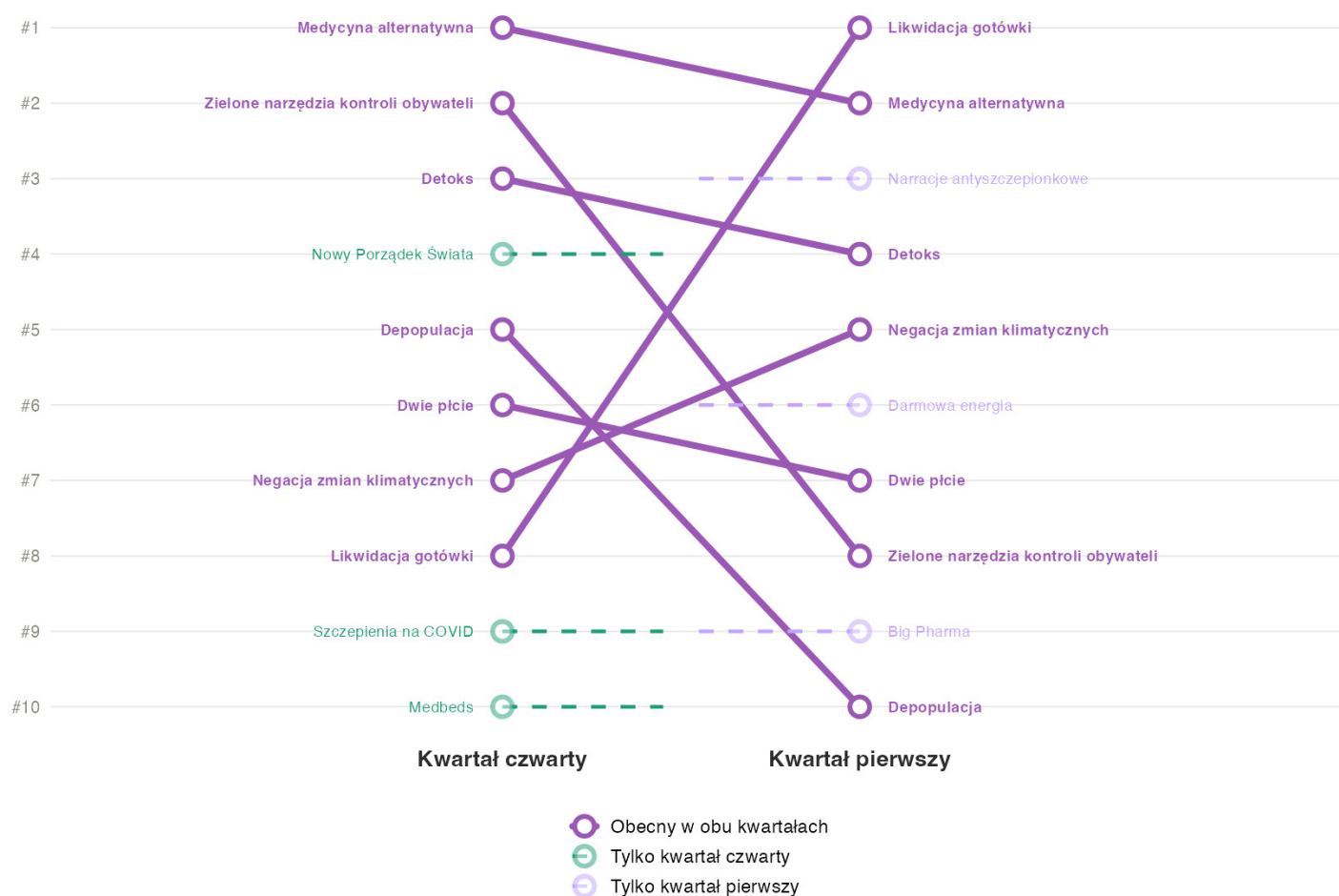
Największe wzrosty: Likwidacja gotówki, obecna dopiero na 8. miejscu w czwartym kwartale 2025 roku, w pierwszym kwartale 2026 roku wyskoczyła na pozycję lidera (1. miejsce). Medycyna alternatywna utrzymała wysoką pozycję (spadek z 1. miejsca w czwartym kwartale 2025 roku na 2. w pierwszym kwartale 2026 roku). Narracje antyszczepionkowe zadebiutowały w rankingu pierwszego kwartału 2026 roku od razu na 3. miejscu jako nowy temat.

Największe spadki: Nowy Porządek Świata, obecny w czwartym kwartale 2025 roku na 4. miejscu, zniknął z rankingu w pierwszym kwartale 2026 roku. Depopulacja, która w czwartym kwartale 2025 roku zajmowała 5. miejsce, spadła na ostatnią, 10. pozycję rankingu w pierwszym kwartale 2026 roku.

Nowe tematy w pierwszym kwartale 2026 roku: Narracje antyszczepionkowe, detoks, Big Pharma oraz zielone narzędzia kontroli obywateli to tematy, które wypełniły miejsca po wypadających teoriach spiskowych.

Ogólny trend: Między czwartym kwartałem 2025 roku a pierwszym kwartałem 2026 roku nastąpiło przesunięcie od teorii spiskowych (Nowy Porządek Świata, medbeds) w kierunku tematów zdrowotnych i finansowych – dominują medycyna alternatywna, narracje antyszczepionkowe oraz obawy związane z likwidacją gotówki, co może odzwierciedlać sezonowy wzrost zainteresowania zdrowiem na początku roku.

Zmiany rankingu tematów zawierających informację problematyczną

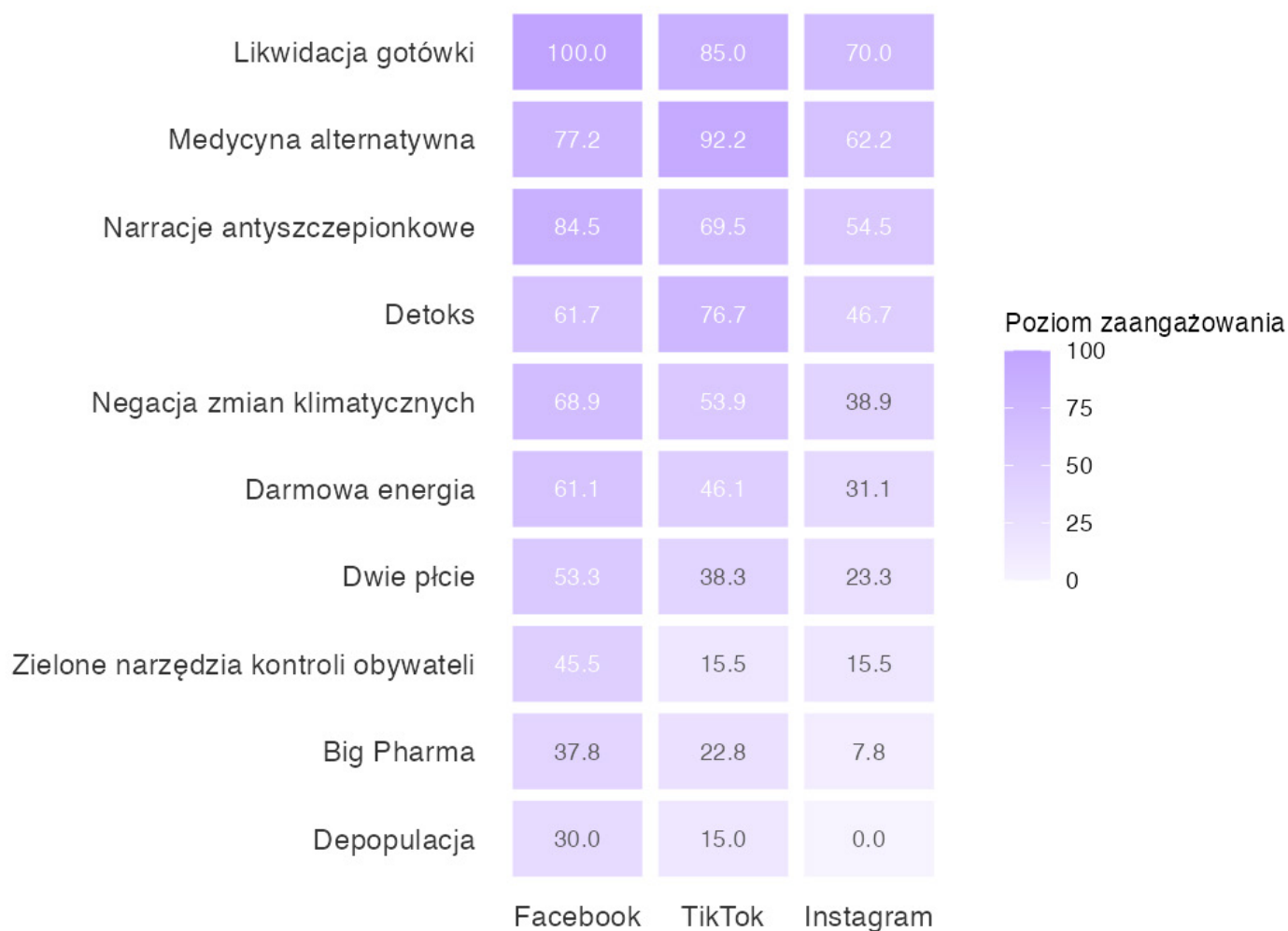

WIZ. 4. Zmiany rankingu tematów zawierających informację problematyczną pomiędzy kwartałem trzecim i czwartym 2025 roku a kwartałem pierwszym 2026 roku

6. PORÓWNANIE WYSTĘPOWANIA TEMATÓW NA PLATFORMACH

W pierwszym kwartale największe zaangażowanie na Facebooku odnotowano w tematach związanych z likwidacją gotówki (100.0) oraz narracjach antyszczepionkowych (84.5), co wskazuje na dominację treści o charakterze finansowym i zdrowotnym. Wysokie wyniki na tej platformie osiągnęły również negacja zmian klimatycznych (68.9) i medycyna alternatywna (77.2). Na TikToku prym wiodła medycyna alternatywna (92.2) oraz detoks (76.7), wysoką pozycję na platformie utrzymała również likwidacja gotówki (85.0). Na Instagramie zaangażowanie było wyraźnie niższe we wszystkich tematach – najwyższe wyniki osiągnęły likwidacja gotówki (70.0) i medycyna alternatywna (62.2), natomiast dolną część zestawienia zajęły Big Pharma (7.8) i depopulacja (0.0), które na Instagramie nie generowały zasięgów w ramach badanych zapytań. Charakterystyczną cechą pierwszego kwartału 2026 roku jest wyraźny gradient platform, Facebook konsekwentnie przewyższał TikToka i Instagrama niemal we wszystkich tematach, z wyjątkiem medycyny alternatywnej. Tu TikTok osiągnął najwyższy wynik spośród wszystkich platform i tematów w tym kwartale. Osobnym przypadkiem jest temat negacji zmian klimatycznych, który w pierwszym kwartale 2026 roku został niemal w całości zdominowany przez posty dotyczące potencjalnego referendum w sprawie rezygnacji Polski z wdrażania Zielonego Ładu.

Pierwszy kwartał 2026 roku: poziom zaangażowania – temat i platforma

WIZ. 5. Zestawienie udziału platform w badanych przez nas tematach zawierających informacje problematyczne dla pierwszego kwartału 2026 roku

7. WNIOSKI

Analiza pierwszego kwartału 2026 roku ujawnia wyraźne przesunięcie tematyczne w przestrzeni informacji problematycznych w polskojęzycznych mediach społecznościowych. W porównaniu do poprzednich kwartałów dominacja teorii spiskowych. (Nowy Porządek Świata) ustąpiła miejsca treściom zdrowotnym i finansowym, co może świadczyć o rosnącej podatności użytkowników na narracje bliższe codziennemu doświadczeniu.

Najistotniejszym zjawiskiem w kwartale pierwszym 2026 roku dynamiczny wzrost zasięgów treści dotyczących likwidacji gotówki, które z 8. miejsca w kwartale czwartym 2025 roku awansowały na pozycję lidera z najwyższym łącznym wynikiem zaangażowania. Równocześnie utrwała się silna pozycja medycyny alternatywnej jako tematu o wysokiej i stabilnej obecności we wszystkich trzech kwartałach objętych badaniem, aktywnego równomiernie na wszystkich platformach. Ponownie, potwierdza to wyniki badania opublikowanego w raporcie *(Nie)pewność...*, w którym tematy zdrowotne zdominowały debatę publiczną w latach 2024–2025.

Na uwagę zasługuje także powrót i wysoka pozycja narracji antyszczepionkowych, które w pierwszym kwartale 2026 roku zadebiutowały w zestawieniu od razu na 3. miejscu. Może to wskazywać na odżywianie nastrojów antyszczepionkowych w kontekście początku roku, kiedy wzrasta zainteresowanie tematyką zdrowotną i sezonowymi chorobami, podobnie jak działo się w poprzednich latach (zob. analiza publikacji tematów w czasie w raporcie *(Nie)pewność...*).

Analiza międzyplatformowa wskazuje na wyraźną dominację Facebooka jako środowiska, w którym treści problematyczne generują najwyższe zaangażowanie, przy czym jednocześnie TikTok stanowi istotną przestrzeń dla treści z obszaru zdrowia i stylu życia (medycyna alternatywna, detoks). Instagram konsekwentnie odnotowuje najniższe wartości zaangażowania w ramach badanych tematów, co może odzwierciedlać specyfikę tej platformy i jej demografię.

Szczególnym przypadkiem pozostaje zmian klimatycznych, którego zasięgi w pierwszym kwartale 2026 roku były w znacznej mierze kształtowane przez informacje dotyczące potencjalnego referendum w sprawie rezygnacji Polski z wdrażania Zielonego Ładu. Wskazuje to na istotną rolę, jaką wydarzenia polityczne mogą odgrywać w amplifikacji treści problematycznych.

8. OGRANICZENIA

SentiOne ma ograniczenia dotyczące kompletności pokrycia, szczególnie na platformach z ograniczonym API (TikTok, Instagram), w związku z czym reprodukowalność tego badania jest wyzwaniem, ponieważ dane dotyczące poziomu zaangażowania w ramach SentiOne są zmienne. Wynika to z jednej strony z charakteru platform społecznościowych (nawet posty, które opublikowane zostały kilka lat temu mogą być wciąż komentowane, użytkownicy mogą również na nie wciąż reagować, co powoduje przyrost reakcji), z drugiej zaś strony z opóźnień w synchronizacji pomiędzy API platform a SentiOne. W ramach przedstawionego monitoringu pod uwagę brałyśmy jedynie trzy platformy (Facebook, Instagram i TikTok), w związku z tym monitoring nie obejmował całej infosfery. To może powodować skrzywienie w reprezentacji debaty.

9. BIBLIOGRAFIA

Brugnoli E., Delmastro M. 2025. Dynamics and Triggers of Misinformation on Vaccines. PLoS ONE 20(1): e0316258. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0316258>.

Edelson L., Nguyen M.K., Goldstein I., Goga O., McCoy D., Lauinger T. 2021. Understanding Engagement with U.S. (Mis)information News Sources on Facebook. In Proceedings of the 21st ACM Internet Measurement Conference (IMC '21). New York, NY, USA: Association for Computing Machinery, 444–463. <https://doi.org/10.1145/3487552.3487859>.

Jack C. 2017. *Lexicon of Lies: Terms for Problematic Information*. Data & Society 3 (22) 2017.

Lepird C. S., Ng, L. H. X., Wu A., & Carley K. M. 2024. What News Is Shared Where and How: A Multi-Platform Analysis of News Shared During the 2022 U.S. Midterm Elections. *Social Media + Society*, 10 (2) 2024. <https://doi.org/10.1177/20563051241245950>.

Snow N., Garth J., O'Donnell V. 2025. *Propaganda & Persuasion*. Eighth edition. Thousand Oaks, California: SAG.

ZAŁĄCZNIK 1.

Numer tematu	Temat	Wątek	Słowa kluczowe	Opis tematu
1	5G a klimat	Klimat	5G, pogoda	Twierdzenia, że fale 5G służą do kontroli klimatu.
2	5G a pszczoły	Klimat	5G, pszczoły	Twierdzenia o tym, że 5G negatywnie wpływa na funkcjonowanie pszczoł.
3	5G a zdrowie	Technologie	5G, szkodliwe promieniowanie	Twierdzenia, że fale 5G powodują raka, aktywują koronawirusa lub służą do kontroli umysłu.
4	Aborcja	Zdrowie	aborcja, zastrzyk w serce	Twierdzenie, że standardowa procedura aborcyjna polega na zastrzyku w serce płodu.
5	Aktywność słońca	Klimat	globalne ocieplenie, aktywność słoneczna, cykl Milankovicia	Twierdzenia, że to aktywność słońca jest przyczyną zmian klimatycznych.
6	Akumulator organu	Zdrowie	akumulator organu	Twierdzenia o tym, że zbudowane według projektu Wilhelma Reicha urządzenie (tzw. akumulator organu – energii życiowej) pomaga leczyć różne choroby.

Numer tematu	Temat	Wątek	Słowa kluczowe	Opis tematu
7	Antykoncepcja	Zdrowie	antykoncepcja, mózg	Twierdzenia, że stosowanie antykoncepcji hormonalnej powoduje zmiany w mózgu kobiet.
8	Białka kolczaste	Szczepienia	białka kolczaste	Twierdzenia, że po szczepieniu na COVID w ciele osoby zaszczepionej pojawia się białko kolczaste (ang. <i>spike protein</i>), czyli toksyczna substancja zagrażająca zdrowiu.
9	Big Pharma	Zdrowie	big pharma, koncerny farmaceutyczne	Teoria spiskowa zakładająca istnienie spisku firm farmaceutycznych (tzw. Big Pharmacy), które działają na szkodę ludzkości.
10	Bill Gates	Technologie	Bill Gates, mRNA	Teorie spiskowe, w których pojawia się założyciel Microsoftu Bill Gates, zwykle działający na szkodę ludzkości.
11	Bioenergoterapia	Zdrowie	Bioenergoterapia	Metoda z zakresu paramedycyny, zakładająca oddziaływanie osoby wykonującej zabieg (bioenergoterapeuty) na osobę chorą poprzez przepływ energii, nieoparta na dowodach naukowych.
12	Biopsja powoduje raka	Zdrowie	biopsja, rak, nowotwór	Twierdzenie, że biopsja rozsiewa komórki nowotworowe w organizmie.

Numer tematu	Temat	Wątek	Słowa kluczowe	Opis tematu
13	Biorezonans	Zdrowie	Biorezonans	Urządzenie mające diagnozować i leczyć choroby za pomocą fal elektromagnetycznych o charakterystycznej częstotliwości.
14	Bluetooth	Technologie	bluetooth, promieniowanie uszkodzające tkanki	Twierdzenia o chorobotwórczym promieniowaniu wytwarzanym przez bluetooth.
15	Bovaer	Zdrowie	bovaer, mlekovita, gates, arla, interfood, mars	Twierdzenia, że dosypywany do paszy dla krów Bovaer, który redukuje wydzielanie przez te zwierzęta metanu, jest tak naprawdę środkiem trującym.
16	Broń energetyczna (directed energy weapon, DEW)	Technologie	directed energy weapon, DEW	Teoria spiskowa o istnieniu tajnych, kontrolowanych przez rząd laserów wywołujących pożary i inne katastrofy.
17	Broń pogodowa	Klimat	broń pogodowa	Twierdzenia o tym, że nowe technologie są wykorzystywane do kontroli klimatu.
18	Chemtrails a klimat	Klimat	chemtrails, sterowanie pogodą	Teoria spiskowa, według której smugi kondensacyjne powstające przy lotach samolotów zawierają substancje, za pomocą których rządy manipulują klimatem.

Numer tematu	Temat	Wątek	Słowa kluczowe	Opis tematu
19	Chemtrails a rząd	Technologie	chemtrails	Teoria spiskowa o tym, że smugi kondensacyjne powstające przy lotach samolotów zawierają chemikalia rozpylane przez rządy w nikczemnych celach.
20	Cholesterol	Zdrowie	cholesterol, statyn, zawał, udar, rak, nowotwór	Twierdzenia ignorujące ogrom badań potwierdzających związek wysokiego poziomu cholesterolu LDL (tzw. złego cholesterolu) z chorobami serca.
21	Choroba Alzheimera	Zdrowie	alezheimer, autofagia, rozmaryn, aluminium, antyperspirant	Twierdzenia o istnieniu jednej przyczyny choroby Alzheimera (np. aluminium, fluor, 5G), której znajomość miałaby być ukrywana przed społeczeństwem.
22	Ciąża a paracetamol	Zdrowie	autyzm, paracetamol, przeciwbólowe, tylenol	Twierdzenia łączące genezę autyzmu z lekami przeciwbólowymi.
23	Darmowa energia	Technologie	wolna, darmowa, energia	Teoria spiskowa o urządzeniach produkujących energię z niczego, która należy się ludzkości za darmo.
24	Depopulacja	Technologie	depopulacja, wyludnienie, 5G, chemtrails, szczepienia, covid	Teoria spiskowa, według której rządy lub elity chcą zmniejszyć liczbę ludzi poprzez szczepienia, żywność, 5G lub politykę klimatyczną.

Numer tematu	Temat	Wątek	Słowa kluczowe	Opis tematu
25	Detoks	Zdrowie	detoks, detoksykacja, odżywianie na surowo, dieta oczyszczająca	Twierdzenia o oczyszczaniu organizmu z toksycznych substancji przez diety, głodówki, zioła.
26	Dwie płcie	Historia i społeczeństwo	tylko dwie płcie	Uproszczenie oparte na ignorowaniu różnic między płcią biologiczną, chromosomalną i tożsamością płciową.
27	Elektrosmog	Technologie	elektrosmog, smog elektromagnetyczny, psm	Twierdzenia o tym, że fale radiowe zatrują organizm.
28	Fluor a szyszynka	Zdrowie	fluor szyszynka, iq, neurotoksyny, kolagen, tarczycza, rak, nowotwór	Twierdzenia, że fluor zawarty w wodzie i paście do zębów wywołuje choroby neurologiczne oraz szkodzi szyszynce poprzez uniemożliwienie jej pełnienia funkcji tzw. trzeciego oka, umożliwiającego wgląd w duchowy świat człowieka.
29	Fogvid-24	Zdrowie	fogvid, „mgła śmierci”	Teoria spiskowa o istnieniu fogvidu, czyli mgły śmierci - choroby, która przerodzi się w nową pandemię.
30	Gardasil	Szczepienia	gardasil, hpv, szczepienia	Twierdzenia, że szczepionki na HPV powodują poważne skutki uboczne bądź bezpłodność.

Numer tematu	Temat	Wątek	Słowa kluczowe	Opis tematu
31	GMO	Zdrowie	GMO, chorób, hormony, mutacji	Twierdzenia, że żywność modyfikowana genetycznie jest szkodliwa i/lub rakotwórcza.
32	Grafen	Szczepienia	grafen, 5g, covid-19, szczepienia, mrna	Twierdzenia, że szczepionki zawierają grafen.
33	Homeopatia	Zdrowie	Homeopatia, totalna biologia, ziołolecznictwo	Metoda leczenia niepoparta dowodami, oparta o przyjmowanie substancji rozcieńczonych w wodzie i zakładająca, że siła lecznicza danego środka zwiększa się wraz ze stopniem rozcieńczenia połączonego z potrząsaniem.
34	Inteligentna mgła	Technologie	inteligentna mgła	Teoria spiskowa o nanobotach umieszczonych w powietrzu w celu kontrolowania ludzi.
35	Inżynieria genetyczna	Technologie	inżynieria genetyczna, covid, promieniowanie	Teoria spiskowa zakładająca, że narzędzia inżynierii genetycznej są używane w celu tworzenia mutantów i/lub projektowania ludzi.
36	Iwermektyna	Zdrowie	iwermektyna, rak, nowotwór, covid, żółtaczką, autoimmunologiczne	Twierdzenia o tym, że iwermektyna (preparat przeciwpasożytniczy) to ukrywane lekarstwo na COVID.

Numer tematu	Temat	Wątek	Słowa kluczowe	Opis tematu
37	Jadalne owady	Zdrowie	jadalne, owady, robaki, chityna, dychawica, atopowe, rak, toczeń	Twierdzenia o tym, że wprowadzanie białka pochodzącego od owadów na rynek żywności to część szerszego planu depopulacji lub po prostu trucizna.
38	Jodek potasu	Zdrowie	jod, potasu, lugol, jodan	Utożsamianie jodku potasu (stosowanego m.in. w preparatach, które mają chronić tarczycę osób narażonych na promieniowanie radioaktywne przed rozwojem nowotworów) z jodanem potasu (stosowanym do jodowania soli kuchennej) i kwestionowanie skuteczności tabletek z jodkiem potasu.
39	Klonowanie ludzi	Historia i społeczeństwo	klonowanie, ludzi, klon, czip	Twierdzenia spiskowe o klonowaniu ludzi z DNA.
40	Leczenie COVID	Zdrowie	covid, cukrzyca, szczepienia, mózg, poszczepienne	Różne metody leczenia COVID-u, takie jak iwermektyna, witamina D, srebro koloidalne czy terapie oddechowe, których skuteczność nie została udowodniona.
41	Leczenie energią	Zdrowie	Reiki, energy healing, bioenergo-terapia, leczenie energią	Metoda bioenergoterapii oparta na przeświadczeniu, że osoba lecząca może ukierunkować leczącą moc przez swoje ręce do organizmu pacjenta.
42	Leczenie raka	Zdrowie	rak, nowotwór, cholesterol, wątroba	Promowanie tezy o tym, że medycyna oparta na dowodach ukrywa istniejące lekarstwo na raka, przy równoczesnym zachęcaniu do korzystania ze środków o nieistniejących lub znikomych właściwościach leczniczych (soda, witamina C, pieprz cayenne) jako remedium.

Numer tematu	Temat	Wątek	Słowa kluczowe	Opis tematu
43	LGBTQ: substancje chemiczne	Zdrowie	lgbt, chemia	Twierdzenia o istnieniu substancji chemicznych zmieniających orientację seksualną.
44	Likwidacja gotówki	Historia i społeczeństwo	likwidacja gotówki, zlikwidowanie gotówki	Teorie spiskowe mówiące, że wycofywanie gotówki z obiegu to środek, który ma ułatwić rządowi totalną kontrolę obywateli.
45	Małpia ospa	Szczepienia	małpia ospa, szczepienia	Twierdzenia o tym, że małpia ospa jest nową pandemią, wywołaną przez szczepionki.
46	Martwy internet	Technologie	martwy internet	Teoria spiskowa o tym, że większość treści online generują boty, a ludzie już nie korzystają z sieci.
47	Medbeds	Zdrowie	medbed, med bed	Teoria spiskowa oparta na wierzeniach, że istnieją (lub wkrótce powstaną) łóżka przyszłości, które będą leczyć wszystkie choroby za pomocą energii lub sztucznej inteligencji.
48	Mikrofalówka	Technologie	mikrofalówka, fal, nowotwór, rak	Twierdzenia o tym, że mikrofalówka niszczy wartości odżywcze żywności i/lub powoduje raka.

Numer tematu	Temat	Wątek	Słowa kluczowe	Opis tematu
49	MK Ultra	Technologie	mk ultra	Teoria spiskowa o tym, że projekt badawczy MK Ultra, prowadzony przez CIA w latach 50. i 60. XX wieku w celu poznania możliwości sterowania pracą ludzkiego mózgu i kontroli umysłu z wykorzystaniem substancji chemicznych (w tym środków psychodelicznych, m.in. LSD), bodźców elektrycznych, analizy fal mózgowych i form percepcji podprogowej, jest nadal kontynuowany, choć możliwe, że w innej formie.
50	Nanotechnologie	Technologie	nanotechnologia, mindhacking, WBA, chip, wszczep	Twierdzenia, że nanocząsteczki obecne w jedzeniu, lekach lub szczepionkach kontrolują ludzi bądź powodują choroby.
51	Narracje antyszczepionkowe	Szczepienia	szczepienia, odtruwanie, holocaust, holokaust, segregacja sanitarna, stopsegregacji sanitarnej	Ogół twierdzeń dotyczących szczepień połączonych z informacjami rzekomym ukrywaniu skutków ubocznych szczepień i o spiskach istniejących w celu zatajenia tych skutków.
52	Negacja zmian klimatycznych	Klimat	religia klimat, kult klimatu, średniowieczne optimum klimatyczne, globalne ochłodzenie, kłamstwa klimatyczne, globalne oszustwo	Twierdzenia sprzeczne z konsensusem naukowym o zmianach klimatycznych, podkreślające rzekomo naturalny cykl tych zmian, takie jak: „klimat zawsze się zmieniał”, „CO ₂ nie ma wpływu” i zarzucające naukowcom, że ulegają korupcji („są kupieni”).

Numer tematu	Temat	Wątek	Słowa kluczowe	Opis tematu
53	Nieantropogeniczne zmiany klimatu	Klimat	globalne ocieplenie, znikomy wpływ człowieka, żaden wpływ człowieka	Twierdzenia, że człowiek nie wpływa na klimat.
54	Nieskuteczność prezerwatyw	Zdrowie	prezerwatywy, nie chronią, niepotrzebne, choroby weneryczne	Twierdzenia, że prezerwatywy mają posiadać otwory umożliwiające przenikanie wirusów i bakterii, a co za tym idzie – nie zapewniają skutecznej ochrony przed chorobami wenerycznymi.
55	NOP	Szczepienia	stop NOP	Twierdzenia wyolbrzymiające skalę występowania niepożądanych odczynów poszczepiennych, często łączone z informacją, że prawdziwa skala tego zjawiska jest ukrywana przed społeczeństwem.
56	Nowy Porządek Świata	Historia i społeczeństwo	nowy porządek świata, nwo, new world order	Teoria spiskowa, zgodnie z którą globalne elity chcą stworzyć totalitarny rząd światowy.
57	Paramedycyna	Zdrowie	ajurweda, naturopatia, biomasaż, refleksologia, apiterapia, osteopatia, chiropraktyka, medycyna holistyczna	Twierdzenia o tym, że metody i techniki alternatywne wobec medycyny opartej na dowodach – takie jak ajurweda, naturopatia, biomasaż, refleksologia, osteopatia, chiropraktyka i medycyna holistyczna – leczą wszystkie choroby, a medycyna tradycyjna leczy jedynie objawy.
58	Pieprz cayenne	Zdrowie	cayenne, serce	Pieprz cayenne przedstawiany jako lekarstwo na wszystko, od raka po infekcje.

Numer tematu	Temat	Wątek	Słowa kluczowe	Opis tematu
59	Plandemia	Zdrowie	plandemia	Teoria spiskowa, według której pandemia COVID była zaplanowana przez Światową Organizację Zdrowia, elity, koncerny farmaceutyczne (tzw. Big Pharmę) lub Billa Gatesa.
60	Płaska Ziemia	Kosmos i wszechświat	lodowy mur, heliocentryzm, kularz	Twierdzenie, że Ziemia jest płaska.
61	Polisorbat	Szczepienia	polisorbat, hpv, szczepienia	Twierdzenia, że polisorbat zawarty w szczepionkach występuje w toksycznej dla człowieka dawce.
62	Przeszczep od żywego dawcy bez zgody	Zdrowie	przeszczep, żywy dawca	Teorie o handlu organami i przymusowych pobraniach organów podczas rutynowych zabiegów medycznych.
63	Pusta Ziemia	Kosmos i wszechświat	pusta, ziemia, ziemi	Twierdzenie, że Ziemia ma puste wnętrze.
64	Pusty Księżyc	Kosmos i wszechświat	księżyc pusty, hollow moon	Teza, że Księżyc to wydrążony satelita, stworzony przez obcą cywilizację.

Numer tematu	Temat	Wątek	Słowa kluczowe	Opis tematu
65	Pył z Sahary	Klimat	sahara, chemtrails	Teoria spiskowa o tym, że pył z Sahary jest rozpylany celowo w celu kontroli populacji.
66	Radiestezja	Technologie	radiestezja	Twierdzenie, że możliwe jest odnajdywanie wody (np. za pomocą różdżki) albo „złych stref” na podstawie częstotliwości promieniowania.
67	Rak a szczepienia	Szczepienia	szczepienia, turbo rak	Twierdzenia, że szczepionki powodują raka.
68	Samochody elektryczne	Technologie	samochody elektryczne, dwutlenek węgla, co2, toksyny, ciepłarniane, baterie	Twierdzenia, że samochody elektryczne są „bardziej szkodliwe niż spalinowe”, „wybuchają same z siebie” i „nie działają zimą”; te twierdzenia pomijają informacje o cyklu życia sprzętu elektronicznego i normach bezpieczeństwa, które obowiązują w jego przypadku.
69	Sfingowane podróże w kosmos	Kosmos i wszechświat	NASA, obudź się, fałsz, oszustwo, kłamstwo, manipulacja, mistyfikacja, przebudzenie	Negowanie prawdziwości podróży kosmicznych.
70	Sfingowanie lądowania na Księżycu	Kosmos i wszechświat	księżyc, fałszywe, sfalszowane, oszustwo, mistyfikacja, kubrick, kłamstwa	Negowanie historycznego faktu lądowania na Księżycu w ramach amerykańskiego programu Apollo, często połączone z teorią spiskową o tym, że NASA sfabrykowała dowody na misję Apollo w studiu filmowym.

Numer tematu	Temat	Wątek	Słowa kluczowe	Opis tematu
71	Słuchawki bezprzewodowe	Technologie	słuchawki bezprzewodowe, bluetooth, airpods, tak, nowotwór, promieniowanie, elektromagnetyczne, mózg	Twierdzenia o tym, że słuchawki bezprzewodowe emitują promieniowanie powodujące raka.
72	Smartwatch	Technologie	smartwatch, toksyczne, promieniowanie	Twierdzenia o szkodliwym dla zdrowia promieniowaniu z zegarków opartych o technologię bluetooth.
73	Starożytni kosmici	Historia i społeczeństwo	paleoastro-nautyka, starożytni kosmici, astronauta, ufonauci, paleokontakt, paleo-seti, paleoseti	Twierdzenia o tym, że to kosmici zbudowali piramidy.
74	Sterowanie pogodą: HAARP	Technologie	HAARP, sterowanie pogodą	Teoria spiskowa o tym, że system HAARP kontroluje pogodę, umysły lub wywołuje trzęsienia ziemi.
75	Sterowanie pogodą: LOFAR	Technologie	LOFAR	Teoria spiskowa o tym, że system LOFAR kontroluje pogodę lub umysły lub wywołuje trzęsienia ziemi.
76	Strofantyna	Zdrowie	strofantyna, zawał, nowotwór, rak	Promowana mimo braku potwierdzenia we współczesnej medycynie opartej na dowodach teza, zgodnie z którą strofantyna to ukrywane lekarstwo na serce.

Numer tematu	Temat	Wątek	Słowa kluczowe	Opis tematu
77	Szczepienia mRNA	Szczepienia	szczepienia, mrna, dna, rak, nowotwór, płodność, genom, autyzm	Twierdzenia, że szczepienia oparte na technologii mRNA zmieniają ludzkie DNA, wprowadzają do organizmu chipy lub są eksperymentem.
78	Szczepienia na COVID	Szczepienia	covid, segregacja sanitarna, wielka histeria, stop, grafen	Różne stwierdzenia dotyczące szczepień na COVID, zgodnie z którymi szczepionki „zmieniają DNA”, „zawierają chipy” albo „powodują masowe zgony”.
79	Szczepienia na grypę	Szczepienia	szczepienia, grypa, nieskuteczne, zakwaszenie, chlorella, jęczmień	Twierdzenia wykorzystywane w narracjach antyszczepionkowych, wskazujące na brak skuteczności szczepień na grypę lub efekty uboczne szczepień.
80	Szczepienia na HPV	Szczepienia	hpv, szczepienia, stop, dzieci, śmierć	Twierdzenia o szczepionce na HPV jako powodującej bezpłodność, paraliż lub próbie seksualizacji dzieci.
81	Szczepienia na polio	Szczepienia	polio, epidemie, szczepienia	Twierdzenia negujące skuteczność kampanii szczepień na polio prowadzonej w XX w. (i przypisujące zanik występowania polio innym czynnikom) lub że szczepionki zastąpiły polio nowymi chorobami.
82	Szczepienia na półpasiec	Szczepienia	półpasiec, szczepienia	Twierdzenia, że szczepienia na półpasiec tak naprawdę go wywołują.

Numer tematu	Temat	Wątek	Słowa kluczowe	Opis tematu
83	Szkodliwa żywność	Zdrowie	zboże, szkodliwe, sztuczne mięso, rak, uht, olej sojowy, estrogen, orzechy włoskie, fityny, karagen, nowotwór, owady, robaki, chleb, jeść, unia, UE	Twierdzenia o ukrytych truciznach i toksycznych dodatkach w produktach spożywczych.
84	Szkodliwość szczepień w ciąży	Szczepienia	szczepienia, ciąża	Twierdzenia o tym, że szczepionki szkodzą płodowi lub powodują poronienia.
85	Sztuczna inteligencja	Technologie	aetherion, ai, sztuczna inteligencja, przebudzenie	Twierdzenia, że sztuczna inteligencja (AI) samoistnie uzyska świadomość.
86	Sztuczne słońce	Technologie	sztuczne słońce	Teorie spiskowe o tajnych projektach oświetlenia Ziemi.
87	Terapia dźwiękiem	Zdrowie	terapia dźwiękiem, wzrok, głowa	Niepoparta dowodami terapia wykorzystująca celowo dobrane bodźce akustyczne (np. szum, dźwięki natury, muzykę) w celu poprawy zdrowia psychicznego lub fizycznego. Nie należy jej mylić z muzykoterapią.
88	Terapia genowa	Zdrowie	terapię genowe, covid, szczepienia, mrna	Ogół twierdzeń łączących narracje o szczepieniach mRNA i koronawirusie, których wspólnym mianownikiem jest teza, że nowoczesne szczepienia to terapie genowe przeprowadzane na populacji.

Numer tematu	Temat	Wątek	Słowa kluczowe	Opis tematu
89	Tiomersal	Szczepienia	tiomersal, szczepienia	Twierdzenia, że tiomersal, który jest używany w niektórych szczepionkach (w Polsce jedynie przeciw błonicy i tężcowi) jako środek konserwujący, prowadzi do autyzmu.
90	Turbiny wiatrowe	Technologie	turbiny wiatrowe, choroby, zdrowie, dwutlenek węgla, co2, syndrom turbin wiatrowych	Twierdzenia dotyczące szkodliwości turbin wiatrowych: generowane przez nie infradźwięki powodują choroby, a same turbiny masowo zabijają zwierzęta.
91	Tworzenie chorób w laboratoriach	Technologie	biolabs, laboratoria biologiczne, laboratoria, wirus, covid, patogen	Twierdzenia, że wirusy (np. COVID) były stworzone jako broń biologiczna.
92	Tycie nie od kalorii	Zdrowie	tycie, kalorie, otyłość, kalorie	Twierdzenia, że kalorie nie mają wpływu na przybieranie na wadze.
93	Węgiel	Zdrowie	węgiel aktywny, wirus	Twierdzenia, że węgiel aktywny umożliwia absorpcję wirusów, dzięki czemu zapobiega przeziębieniom wirusowym.
94	Wielka Lechia	Historia i społeczeństwo	wielka lechia, turbolechia	Twierdzenie o istnieniu starożytnego superpaństwa Polaków. Opiera się na fałszywych interpretacjach i pseudoźródłach.

Numer tematu	Temat	Wątek	Słowa kluczowe	Opis tematu
95	Wielkie ochłodzenie	Klimat	mała epoka lodowcowa, wielkie ochłodzenie, ochładzanie oceanów	Twierdzenia o rzekomym nadchodzącym nowym małym zlodowaceniu zamiast ocieplenia.
96	Witamina D	Zdrowie	witamina d, dawka	Twierdzenia o tym, że obecne zalecenia dawkowania witaminy d są zaniżone.
97	Współistnienie ludzi i dinozaurów	Historia i społeczeństwo	ludzie dinozaury	Twierdzenia o tym, że ludzie i dinozaury żyli w tym samym czasie.
98	Wulkany	Klimat	globalne ocieplenie, wulkany	Twierdzenia, że wulkany emitują więcej CO ₂ niż ludzie.
99	Zielone narzędzia kontroli obywateli	Klimat	wariactwa klimatyczne, agenda 2030	Teorie spiskowe, według których ekologiczne regulacje są częścią wielkiego spisku Unii Europejskiej i globalnych elit, które próbują kontrolować w ten sposób obywateli.

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Minister Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

UNIwersYTET
WARSAWski

CENTRUM
WSPÓŁPRACY
I DIALOGU

nauka”
sprawdza

2026
rok popularyzacji

Warszawa 2026